

ORDET VART KÖTT.

*Och ordet vart kött och tog sin boning ibland oss.
Joh. ev. 1:14.*

Ordet vart kött! Det är hela julevangeliet sammanfattat i tre ord. Därmed åsyftas ju Kristi födelse och Guds människoblivande. Ordet tog mänsklig gestalt.

Men vilket Ord? Närmast kommer man att tänka på det profetiska ordet om Jesu födelse, klarast uttalat av profeten Jesaja, då han säger: "Ett barn varder oss fött, en son varder oss given, och på hans skuldror skall herradömet vila". Skriftens ord hade en utomordentlig betydelse för judarna, och i Nya testamentet lägges stor vikt vid att påvisa, huru allt "gick i fullbordning" såsom det stod skrivet. Jesu födelse var det profetiska ordets uppfyllelse.

Men Ordet, som vart kött, är dock inte detsamma som profetians ord. Om Ordet står nämligen, att "det var hos Gud". Det Ordet hade väl profeterna anat, men de hade aldrig kunnat finna ett uttryck därför. En för människorna fattbar form fick det först i Kristus. Han som är det människovordna Ordet. Ordet som profeterna famlat efter, uttalade till sist Gud själv genom att låta Kristus komma till världen. Kristus har Ordet i sig. Han är lydords-ordet och säger det ordet till människorna. Ordet, som vart kött, är det levande ordet, det saliggörande ordet. Det är syndaförlåtelsens ord, som giver människosjälens syndaförlåtelsens frid. Genom detta ord säger Gud sitt "Varde ljus" till

människo-själens. Och det blir ljus. Det var det ordet, som kom till den lame, när Jesus sade: "Min son, dina synder förlätas dig". Det ordet var det också, som nådde Lasarus i hans grav. Efter dem ha människor i alla tider och alla folk nåtts av Kristus ord — till livsförändring och livsförnyelse.

Den välsignelsebringandesanningen kunde ej nå världen på annat sätt än därigenom att Ordet tog människogestalt i Kristus och hans verk.

Ordet vart kött! Ja, så har detta blivit uttryckt. Men vilken abstraktion, vilken teologisk och filosofisk spetsfundighet, säger någon. Tvärtom. Vad detta uttryck vill ha sagt är just, att vår kristustro icke är något sken, några filosofiska funderingar eller överkloka spekulationer. Dess sanning är fullt gripbar verklighet, "kött och blod". Den kom i människoskepnad till vår jord. Det har aldrig varit Guds mening, att hans frälsning skulle vara svår och otillgänglig. Låt oss ej glömma, att det gudomliga ordet kom till världen i ett litet barns gestalt och att några fattiga herdar voro de första, som mottogo budskapet därom och bragte barnet sin hyllning.

Men att Ordet kom hitned såsom ett barn innebär också, att vi måste taga emot det såsom barn. Det kommer endast till den, som har det sanna barnsinnet. "Den som icke tager emot Guds rike såsom ett barn, kommer aldrig ditin".

Julen har en ovanlig förmåga att locka fram barnet i oss. Som väl är, finnes hos de flesta människor något av barnet kvar, om än livets strid sått bitterhetens sädd i hjärtana och gjort vad den kunnat för att förkväva barnsinnet. Om det nu är barndomsminnena, väckta till liv av de gamla julsederna, eller barnens medryckande julglädje i hemmet, eller om det rent av är minnet av Jesubarnets födelse: när julen kommer väjdar den till barnet hos oss, och barnsinnet tager ut sin rätt. Inför julens förströelser, högtids- och glädjeämnen bli vi barn på nytt. Barndomens ljusa tro på livet är dock icke helt utplånad.

Just detta barnsinne, som vi hava tillgång till inför julens fest, borde vi också kunna taga fram inför det Eviga, varom julen bär budskap till oss. Endast så få vi nämligen del i det människovordna Ordet. Men just däri ligger den stora svårigheten. Vi människor kunna bli barnsligt glada och omedelbara då och då i livets bästa stunder. Men när vi ställas inför det Eviga, finna vi barnsinnet för simpelt, alldeles som Jesu lärjungar gjorde, när man bar fram barn till honom. Inför det Eviga känna vi oss förpliktade att taga fram Stora Klokheten. Och när vi människor göra det, komma vi ingen vart. Det är alltid så i vårt religiösa liv: så snart vi taga till Stora Klokheten, går allt i baklås. Ty Gud har gjort människans vishet till dårskap. Men Gud känner också så väl denna vår svaghet. Därför försöker han på allt sätt locka oss att vara

Luciafesten i Tallinn.

*"När mörker sig kring själen sänkt
och köld till hjärtat när
jag med det ljus, som himlen skänt
till människobarnen går".*

Så ljud Lucias hälsning till den talrika svenska publik, som söndagen den 11 dec. samlats i Tyska flickgymnasiet i Tallinn.

Det är en märkvärdig tjustningskraft, som Lucia utövar på människosinnet. I en tid, då allt är dystert och mörkt i naturen, kommer hon, den ljusomstrålade, hemlighetsfulla med en himmelsk fläkt av ljus och renhet. Intet under då, att alla, både gammal och ung, vänta på den fest, där Lucia med sina tärnor sprider ljus och trevnad! -

År från år har publiktillströmningen till Luciafesten vuxit.

Ordet var...

små, allrahelst i juletid. Och därför talar han i julevangeliet till oss om herdar, änglasång och ett litet nyfött barn, lindat och lagt i en krubba.

Där finnes en ingång till Livets Ord. "Den som så ödmjukkan sig, att han bliver som detta barn..." Tro som du trodde, när du var barn! Då skall du förstå, varför Ordet vart kött. Och då skall Ordet icke längre vara blott ord för dig, utan det skall taga gestalt och bliva verklighet i ditt liv och dina gärningar. K. N.

I år var det över 200 personer, vilket för förhållandena i Tallinn är rätt mycket, då församlingen består av 5 à 600 personer.

För de vidlyftiga arrangemangen till festen stod svenska läsrummets syförening, till vilken att 20-tal damer höra. Men även medlemmar ur S. O. V:s underavdelning Enighet och Framåt medverkade. Den tyngsta arbetsbördan har dock legat på prosten och prostinnan Nilssons axlar. Att behållningen, vilken f. ö. går till inköp av en radioapparat till läsrummet, blev så pass stor som 350 kr., får man väl tacka den talrika publiken för.

Festsalen var vackert dekorerad med girlander, julstjärna och julkrona. I ena ändan av rummet voro de trevliga och smakfulla lotterivinsterna utställda. Där bredvid stod julbordet, som lockade kunder till sig. Där kunde man för en billig penning köpa allt möjligt trevligt till det egna julbordet: jullöpare, halmbockar, hemkott knäck och kola, pepparkakor m.m. Damer i folkdräkter skötte om försäljningen. I ett annat hörn av rummet fanns en fiskdamm, där barnen lyckades få napp var gång de kastade ut metreven. I rummet invid festsalen lockade kaffeborden med sina härliga hembakta lussekatter, pepparkakor och annat gott. Överallt på borden brunno levande ljus.

Men även för den andliga spisen var det väl sörjt. Efter ett par violinsoli, Larghetto av Händel och Souvenir av Drla, besteg prosten K. Nilsson talarstolen och redogjorde i ett mycket intressant föredrag för de olika Lucia-legendera och uppehöll sig särskilt vid historien om en svensk prästman Lysander, som uppsökt den heliga Lucias grav i Venedig.

Omedelbart efter föredraget följdes svag musik på fiol och piano. Det var Luciasången, som småningom brusade fram allt starkare. En damkör sjöng den vackra napolitanska folkvisan med A. Rosens ord: "Natten går tunga fjät..." "Ridån drogs åt sidan, och in trädde en strålände Lucia med två tärnor. När sången förklingat, kom en liten tomtensisse intrippande med lykta i hand. Han stannade häpen och bländad inför den oväntade och fagra synen. Mellan tomten och Lucia utspann sig en vacker dialog, vari Lucia talar om, varför hon kommit hit upp till Norden. Åter tonade Luciasången, och följd av sina tärnor och tomten gick Lucia genom den mörka salen ut till kaffebordet i rummet invid. Runtomkring i salen bänkade sig kaffe-törstiga festsökare. Stämningen var utmärkt och kulminerade måhända, då Lucia med sina tärnor fotograferades. Årets Lucia var en f. d. Runöbo, fru Elisabet Svan-Sergo.

Under pausen provade publiken sin lycka vid lotteriet och i en gissningstävlan. Det måtte ha varit bra roligt att vinna en resa Tallinn — Helsingfors tur-retur!

Enighets folkdanslag i färgglada dräkter väckte som vanligt publikens förtjusning med sina danser: Västgötapolska, Väva vadmal, och Fryskdalspolska.

Till sist trädde ringdansen med liv och lust.

Lucia i Haapsalu.

Lördagen den 10 dec. anordnades av Svenska Gymnasiets elevförbund "Aibo" Luciafest på skolan. Till festen voro lärare och elever från Birkas folkhögskola inbjudna, och då ridån gick upp för lustspelet "Spökeriet" hade en talrik publik infunnit sig, även från den

Kustbon.

Kustbon, estlandssvensskarnas enda tidningsorgan, börjar från nyåret sin 22 årgång och utkommer såsom under det gångna året en gång i veckan.

Vad är Kustbon? — Denna fråga kan besvaras på flera olika sätt. Kustbons motståndare kalla den för ett litet blad, som saknar allt värde, eller vars värde och betydelse är mer än disputabel. De, som äro varken emot eller med, kunde kanske avfärda frågan med en axelryckning eller på sin höjd mena, att den ju kunde vara bra att ha, om den vore så eller så men intet vidare heller.

Det finns emellertid även andra, vilkas tankegång är inriktad på ett annat sätt. Dessa förstå Kustbon och veta, att den har en mission att fylla bland svenskarna i Estland. Kustbon är estlandssvenskarnas språkrör, och om inte precis deras "andes stämma" så

Svenska skolans

i Tallinn julfest hölls söndagen den 18 december. Skolans elever utförde programmet, som bestod av julsånger, uppläsning, sångspelet „Olle på skidor“, „Älvor och tomtar“ samt ett litetskådespel: „Mäster Knappoch Mäster Sula“. — Julbocken och hans gumma hälsade även på vid festen och delade ut snaskpåsar och jultidningar åt barnen. Eelvernas föräldrar och syskon samt andra av skolans vänner hade infunnit sig för att åse de ungas gäldje.

Lucia i...

estniska skolan. Framförandet av pjäsen blev en avgjord framgång för de unga aktörerna. Luciatablån blev som vanligt stämningfull och folkdanserna väckte livligt bifall. Särskilt slog oxdansen an. Efter en kort kaffepaus deltog man med liv och lust i dansen och de svenska ringlekarna. När stämningen nått sin höjdpunkt, måste tyvärr våra gäster bryta upp. Festen var i det hela lyckad. och arrangörerna kunna känna sig nöjda med vad de åstadkommit.

A.N.

åtminstone en röst som vill göra sig hörd. I Kustbon borde varje estlandssvensk se sin egen tidning och på allt sätt befrämja dess spridning, ty Kustbon är ingen politisk tidning, och därför torde ej heller politiska åsikter utgöra någon orsak till ett avståndstagande från den.

Kustbon kommer kanske aldrig att fullt fylla estlandssvenskarnas behov vare sig såsom nyhetsförmedlare eller såsom tidningsorgan i allmänhet, men den bör kunna finnas i varje estlandssvenskt hem därför att den är vår egen tidning och bör särskilt ombudlas såsom sådan. Alla, som ännu ej insett detta, kunna gottgöra sin försummelse genom att prenumerera på Kustbon för det kommande nya året och därigenom även finna sig själva. Detta är så mycket mera nödvändigt som ljumheten i nationalitetsfrågan numera överallt anses såsom hörande till en förgången tid. Även härutinnan måste vi estlandssvenskar veta vår ställning. Vår framtid kräver detta av oss. Det är även vår plikt såsom goda medborgare, ty med oblidla ögon ses allt, som är falskt och oäkta.

Att Kustbon varit nödvändig och gjort skäl för sig bevisas bäst därav, att den existerat i 21 år. Vi vilja därför på det enträgnaste uppmana alla, som förstå och värdesätta vår egen tidning att flitigt insända bidrag i synnerhet från svenskbygderna, ty i Kustbon skola bygderna mötas. *Red.*

Den svenska befolkningen i sifferbelysning.

Den officiella statistiken i Estland under den tid, landet varit fritt, har varit tillräckligt utförlig för att man skall kunna få en viss inblick i den svenska befolkningens storlek och förändringar. Då det säkerligen är av intresse för Kustbons läsare att få ta del av några av uppgifterna, skall jag i korthet beröra några saker.

Folkmängden svenskar i Estland var 1922 7814 personer och år 1934 7641. Antalet kvinnor var vid båda tillfällena något större än männens antal.

STJÄRNOR.

*En egen tjusning griper mig
en stilla, utsäglig glädje,
när jag de tusen stjärnor ser,
som famnas av oändligt djup
i nattens tysta, sköna storhet.*

*Densamma tjusning smeker mig,
när jag av djupet av två stjärnor
förnimmer, huru värme strålar,
hur kärlek utur djupet ler
och med oändlighet mig famnar.*

Minskningen mellan de två folkräkningarna kommer utslutande på stadsbefolkningens del. Landsbygdsbefolkningen har hela tiden hållit sig konstant på omkring 6500.

Förändringarna bero på antalet födda, döda och utvandrade. Antalet födda bland svenskarna har under de sista femton åren varierat mellan 110 och 160. Om man sätter antalet i förhållande till folkmängden (födda per 1000 av folkmängden), så kan man lättare göra jämförelser mellan olika befolkningar. Om vi tar genomsnittssiffrorna för de tre sista 5-årsperioderna, 1922—26, 1927—31 och 1932—36 så bli siffrorna för den svenska befolkningen 18.3, 18.3 och 16.4. För hela Estland bli de 19.1, 17.5 och 16.2. I Sverige voro de samtidigt 18.2, 15.5 och 14.0.

Vi ser att födelsetalet bland Estlands svenskar under de sista 10 åren legat högre än för hela Estland. I ännu högre grad ligga de över, om vi jämför med Sverige, som har ett starkt sjunkande födelsetal. Att siffran inte var högre under den första femårsperioden beror på de extrema förhållanden, som då rådde.

Om födelsetalet är större än dödsetalet, så får vi folkökning, men detta kan naturligtvis ibland motverkas genom utvandring. Antalet döda bland estlandssvenskarna är mindre än antalet födda med undantag för något enstaka år. På 1000 av folkmängden kom det under perioden 1927—31 14.1 dödsfall och under 1932—36 12.3. Det är ju klart, att antalet döda mycket beror på antalet personer i högre åldrar, där ju dödligheten är störst. I städerna är det relativt mycket folk i mellanåldrarna och därför ett litet antal dödsfall i förhållande

Stockholmsnytt.

Egentligen hörs det rätt lite från de våra utomlands. Alla veta ju, att flykten från hemtorvan under de sista åren hållit på att bli epidemiartad — särskilt vad Svenskbygdens unga flickor beträffar.

Här i Stockholm arbetar som bekant en syförening, eller rättare sagt en arbetsklubb till förmån för behövande hemma. Arbetsklubbens ordförande och allt i allo är fru Hildegard Hellström, själv estlandssvenska och gift med byggnadsingenjör Hellström. Två gånger i månaden samlas våra unga flickor kring fru Hellström för att utföra handarbeten, som sedan genom utrikesdepartementets försorg distribueras i Svenskbygden.

Föreningen hade onsdagen den 7 ds. sin första basar för att få avsättning för sina alster. Till basaren, som fick en rätt högtidlig prägel, hade de våra i Stockholm med omnejd rätt mangrant infunnit sig. Rätt livligt intresse visades också utifrån. Det var stiltigt att se våra flickor iförda nationaldräkter. Basaren öppnades kl. 3 e. m. av kyrkoherde Gunnard, och avslutades kl. 9 e. m. av kyrkoherde Sven Danell med en aftonbön. Ett par psalmer sjöngos på Estlands-melodierna.

Fru Hellström inte bara ser som sin uppgift att samla in medel för behövande anförvanter hemma, utan är minst lika angelägen om, att bilda en samlingspunkt, där våra flickor kunna träffas.

G.

Den svenska...

till folkmängden. Eftersom svenskarna har högre födelse-tal än totala befolkningen, så ha de också en gynnsammare och livskraftigare åldersfördelning. Att folkmängden trots detta har minskat något under senare tid beror på att det äger rum en viss utflyttning till Sverige. Också om denna och om giftermålsförhållandena bland svenskarna kan man få någon kännedom i den officiella statistiken, och jag hoppas kunna vid ett annat tillfälle lämna en redogörelse för dessa och en del andra intressanta förhållanden.

H. Hyrenius.

Haapsalu samgymnasium 20 år.

Två decennier ha förflutit, sedan ovannämnda läroverk grundades. Visserligen fanns även förr en skola där, men språket var icke landets. I och med grundandet av Haapsalu samgymnasium, hade emellertid vägen öppnats för landets eget språk.

Det är med en särskild tack-samhet vi ihågkomma skolan på dess jubileumsdag, ty här har en stor del av de våra inhämtat sina kunskaper, innan Svenska Gymnasiet ännu grundats.

I samband med skolan, är det omöjligt att förbigå rektor Ükstis namn. Rektor Üksti och skolan ha varit oskiljaktiga under alla dessa år. Man kan säga, att det är rektor Ükstis förtjänst, att Hapsals gymnasium utvecklats till den skola den i dag är, till en av landets modernaste och mest ansedda skolor.

Vi önska skolan och dess rektor all lycka och framgång i fortsättningen. Mätte alltid skolans dörrar vara öppnade för ungdom, som törstar efter bildning och som vill tjäna sina medmänniskor och sitt fosterland med ära och heder!

Svaga isen tog redan ett offer.

På söndagsmorgonen drunknade i närheten av S. Pakri (Stora Rågö) 26-åriga Robert Grönlund, hemma från samma ö. Grönlund hade gått med några kamrater ut på den ännu tämligen svaga isen, och i det han befunnit sig omkring 20 m före sina kamrater, hade isen plötsligt givit vika, och mannen försvann tillsammans med kälken under isen. Någon räddning blev det inte, emedan den svaga isen hindrade de andra att komma så pass nära, att de skulle ha kunnat vara till någon nytta.

Den omkomne var ogift.

.....
Kustbons red. önskar läsekretsen en **trevlig och fröjdfull jul samt ett gott och lyckosamt nytt år!**
.....

Saga från Hiiumaa (Dagö).

För någon tid sedan hade en koncert anordnats i Kärkla. Undertecknad hade äran att vara närvarande vid nämnda tillställning. Eftersom vädret var mycket dåligt, beslöto mina följeslagare och jag att hyra en bil för hemfärden. Det är svårt att förklara hur besvärligt det var för bilen att ta sig fram på den blöta vägen. Regnets plaskande mot rutorna verkade hemskt och mystiskt. Stämningen ombord var dock god. Någon föreslog att det vore lämpligt med en spökhistoria. En av våra följeslagerskor kom dock på en mycket mera intressant idé. Hon berättade följande:

“Några kilometer norrut från Kärkla ligger en liten kulle kallad Ristimägi (Korsberget). De flesta av oss ha väl hört historien om detta berg, men för vår följeslagare från fastlandet är den säkert obekant.

Det var en kall och snörik vinter för många, många år sedan. Vid nämnda kulle möttes två brölloppståg. Emedan vägen var ytterst smal, och snön bredvid mycket djup, kunde de mötande inte enas om, vilken av dem skulle gå ur vägen för den andra. Med anledning härav, uppstod snart tvist, vilken så småningom övergick till blodigt slagsmål. Följden var den, att brudgummen från det ena och bruden från det andra brölloppståget dödades. De begravdes på kullen intill vägen. Det säges emellertid, att de båda olyckliga inte kunnat vila i ro i den ovigda jorden. För att skänka de döda frid, måste var och en, som färdas förbi kullen på densamma uppsätta ett kors. På kullen kan man också finna ett oräkneligt antal knappt en halv meter höga träkors. Denna legend säges härstamma från den tid, då vår ö ännu beboddes av svenskar“ — slutade berätterskan.

Denna saga slog an ett ackord i moll i min själ. Jag beslöt att vid första lämpliga tillfälle uppsöka kullen och placera dit en del av det kors, som jag måste bära.

Lands vör Wisad.

Något om julfirandet i Svensk-Finland.

Julen på våra breddgrader här i Svensk-Finland är en strålände ljusfest liksom annorstädes, där man firar den. De seder och bruk, som höra julen till, äro legio. Varje svenskort har, kan man säga, sina egna julseder, om det också finnes mycket gemensamt för de olika landsdelarna.

Det skulle vara en omöjlig uppgift att i denna uppsats ge en bild av julfirandet här med alla dess olika former. Jag skall därför inskränka mig till att i korthet berätta något om huru man för en dryg mansålder sedan firade julen i en del av den östnyländska bygden, den bygd, vars kuster sköljas av böljorna av samma havsvik, som även ger sin friska sälta åt landet söder om oss.

Julen började på sätt och vis, då man kommit så långt som till "Tomasmäss". Då var ölet bryggt, fläsket rökt och limporna bakade. Och på Tomasmässdagen körde smeden och kyrkvaktmästaren eller "stakabisin", som han också kallades omkring och tiggde ihop julmat åt sig. Samma dag hängde husvärden sina vardagsbyxor på stolkarman, där de skulle få hänga till tjugonedag Knut. Han tog på sig en bättre "mundering" och for till stan. Och där var det stor ruljans, toasmässmarknad.

Dagen efter Tomasmäss kallades "skrapandagen", för då skrapades och fejades det i alla vinklar och vrår. Julaftonsdagen gick man ur huse till bastun, ty före tolvslaget på dagen skulle alla vara rentvättade.

Fåglarna kom man ihåg på bästa sätt. Man ställde till julkalas för dem: havre, korn, fläsk, bröd och linfrö hörde till deras matsedel.

Då det började skymma, hämtade husvärden in julhalm och bredde ut den över golvet. Han kastade sedan halm av olika sädesslag i tak och väggar. Det sädesslag, av vilket de flesta strån blev kvarsittande, skulle växa bra följande år.

I julhalmen hade man sedan hjärtans roligt. Man lekte bl. a. "blindebock", "nappa ttek" och "stötskomarn". Det skulle bli för långt att i detta samman-

hang skildra dessa lekar. Vi kunna dock på grund av namnen få en föreställning om dem. Så mycket kan jag nämna, att starkvaror kom till användning i "stötskomarn" på så sätt, att den av halm flätade gubben eller "bisin" efter lekens slut fick sig ett bad i öl och brännvin.

Ölet och brännvinet var med också vid många andra ceremonier på julaftonen: havren t. ex., som gavs åt hästarna, bestänktes därmed. Korna glömdes man ej heller; de fick dock nöja sig med limpa och jästbröd. Och den, som man aldrig glömdes på julaftonen, var gårdens tomte. Han fick gröt med "smör i ögat". Tomten var också en stor läckergom, och denna rätt var verkligen hans älsklingsrätt.

De goda människorna glömdes naturligtvis ej heller sig själva. Och den kulinariska fröjden var som hjärtligast, när lutfisken, skinkan, gröten, ölet och brännvinet inmundigades.

Julnatten var sedan en underbar upplevelse. Då sov alla på halmen för att påminnas om huru Jesusbarnet en gång låg på halm och strå. Man hade också virat julkronor av halm, i vilka man satte ljus; dessa skulle påminna om den strålände Betlehemsstjärnan.

När det började dagas, spändes gårdens hästar för. Kyrksupen tog både man och häst, och så bar det av i vinande fart till julottan. Det blev en sådan frejdig kappkörning, som endast den kan ha en uppfattning om som varit med om en dylik galopp.

Efter julottans slut blev det åter kappkörning på hemvägen. Och då gällde det att passa upp för att köra förbi på läsidan, för körde man förbi på den sidan, så kunde hästen bli förtrollad. Ja, man var mycket inbilsk på den tiden. Ett annat lustigt exempel härpå må nämnas. På julmorgonen sopade man på fåhusgolvet tvenne ringar och strödde i dessa korn och brödsmlor åt hönsen, detta därför, att de skulle lära sig att värpa i hemknutarna och ej springa till granngården och där avlämna sina dyrbara produkter. — Mot svinen var man

rent av hjärtlös på juldagen; de fick vara utan mat. Varför det har jag ej lyckats få reda på.

Julen firades så i fortsättningen både under stillhet och andakt och under buller och bång. På trettondagsaftonen gick stjärngossarna omkring med en lång stång, och i spetsen av den fanns en stjärna.

Så gick de från gård till gård och sjöng, att de önskade få "litet ljus uti vår stjärna, litet pengar i vår pung, öl och brännvin ta vi gärna, kött och fläsk det följer med". — Och så kom Knutsdagen. Då kördes julen ut. Pojkarna var nu åter i farten och gjorde sin rond genom hela byn och sopade ut julen från väggar, golv och tak.

Det här var alltså julen, sådan den firdes bland det svensksfolk, som före oss bodde i den östnyländska bygden. Jag vet, att jag icke har gjort detta julfirande full rättvisa med denna ofullständiga skildring. Mycket av det vackraste har jag säkert glömt. Mycket har i verkligheten också gått förlorat trots den pietet, som brukar hålla allt fornt heligt och levande. Men själva julens kärna, evangeliet om Jesusbarnet, strålar fortfarande med oförminskad glans.

V. V.

Till Kustbons prenumeranter.

Vi vädja till alla våra läsare att i tid förnya prenumerationen för 1939. så att det icke behöves bli avbrott i expedieringen. För att tidningen skall kunna utvecklas borde också de gamla prenumeranterna söka värva nya prenumeranter. Därmed gagnar man tidskriften och arbetet. Insänd samtidigt med beställningen den i tidningen angivna prenumerationsavgiften, och de, som icke betalt för 1938, torde godhetsfullt insända avgiften under adress K u s t b o n, Rütli 3, Tallinn.

Tidningen vill allt framgent följa med sin tid och tillvarata de estlandssvenska livsintressena. Stöd därför tidningen genom att prenumerera på den! Därmed stöder man också tidningens syften — estlandssvenskarnas kulturutveckling och svenskhetens tillvaratagande bland svenskbygdens breda lager.

Red.

Idealisten, kämpen och demokraten **Jaän Tõnisson 70 år.**

Kort före världskrigets utbrott var Estlands allsmåktige och fruktade guvernör K. stadd på genomresa till Riga, för att avlägga ett besök hos sin livländska kollega därstädes. Då han under tiden var tvungen att göra ett kort uppehåll i Tartu, tänkte han att använda sig av tiden och med egna ögon se på den beryktade uppstudsige redaktören för "Postimees" — Jaän Tõnisson. Han avsånde bud till redaktionen att redaktören omedelbart skulle infinna sig hos guvernören. Svaret blev emellertid — vill guvernören träffa mig, så får han först och främst söka upp "Postimees" redaktion. — Ett sådant svar i dessa tider då guvernören näst efter kejsaren förkroppsligade all jordisk makt och ära, var något oerhört.

Redan då var Jaän Tõnisson mannen, som offentligt framträdde för demokrati, frihet och sitt estniska folk. Ryssarnas hot, förtryck och fängelser kunde ej bryta den rakryggade idealisten och kämpen.

Jaän Tõnisson fick stifta bekantskap med livets allvar redan som studerande. Sålunda fick han med egna medel slå sig fram till studenten och jur. cand. examen.

I vissa studentkretsar drömdes redan då om skolundervisning på landets eget språk och kulturell självautonomi.

Då Jaän Tõnisson äntligen lyckades bli redaktör för tidningen "Postimees", börjades striden på allvar med den obojliga ryska regimen. Ingenting förmodade dock Jaän Tõnisson, mannen som torsdagen den 22 ds. fyller 70 år, att ge vika.

Trots sin rätt höga ålder, intar prof. Jaän Tõnisson ännu idag en framstående plats i politiska kretsar.

Både som estnisk statsman och som människa har jubilaren haft sympatier för Skandinaviska orienteringen. Sålunda har jubilaren varit ordförande för den svensk-estniska föreningen ända från dess grundande till denna dag.

Härvid får ej heller glömmas, att den svenska minoriteten i

Skepparen Stork **firar jul.**

Och det begav sig i de dagarna, då dopparedån kom allt närmare och närmare. Det var en jul med mycken snö anno 1933. På den lilla ön Strutklippan förberedde man sig till julen.

Skepparen Storken bodde på norra stranden tillsammans med sin ilska kätting och den för länge sedan giftasvuxna dottern Mare. Han var 80 år, men hade rospiggsblod i ådrorna. I verkligheten hette han Grundsten, men man kallade honom alltid för Storken. Hur namnet har uppkommit vet ingen, men säkert är att han fick det under de tre åren han var prämskeppare. Som sagt, så var han 80 år, men glad och pigg som en fjortonåring. En höst, när jag for bort hemifrån för att stanna borta under hela vintern, frågade jag Storken om han inte trodde han skulle dö under tiden jag var borta. "Fy sjutton", sade han, "vad pratar du för strunt! Nu skall man först börja leva på allvar. Jag tror du skulle passa till präst med ditt struntprat. Aperi på död, skall jag säga dig en sak. Jag hade en kamrat, jägare förrexten, som sade, att så länge han ännu hade snus och brännvin, så behövde han inte tänka på döden. Å hade han inte rätt, han do allri, men han skrumpna ihop och blev så liten, att han till sist blåste bort!"

"Hör nu Storken", bad jag, "berätta lite om dina jägareäventyr". Det dröjde inte länge fören han var inne på sitt älskingsämne, nämligen om jakter i vilda djunglar och på torkade prärier. Alltid slutade han med orden: "De ä sant alltihop, det kan du slå dig i backen på!" Man kunde ju alltid inte avgöra precis var sanningen slutade, och var lögnen vidtog, men nog ansåg jag honom för den största lögnare jag träffat i mitt annars så händelserika liv. Alltnog, så råkade Storken denna jul, utför ett litet äventyr, som kom att kasta ett dunkelt skimmer över hans jägareanseende.

Estland alltid funnit förståelse hos prof. J. Tõnisson i sina kulturella strävanden. *mn.*

Storken stod i köksfönstret oeh och beundrade naturen. "Det fodras nog ett klokt huvud till att skapa såd'na där stora drivor", sade Storken för sig själv. "Ja det...", längre hann han inte i sina funderingar, ty hela hans uppmärksamhet kom att riktas på en liten hare, som i sakta mak kom lunkande fram till ett äppelträd och började knappa på barken. Jägarinstinkten vaknade genast hos Storken. "Där kommer ju min lilla julhare" utropade han förtjust. Han tassade fram till sängen, tog fram sin framladdare och synade den noga. Det var en bössa med ett rätt skröpligt utseende, men själv var han mycket stolt över den och påstod att den var förfärdigad i Egypten, fastän var och en kunde läsa på pipan "Made in Germany". Storken laddade geväret och smög sig sakta ut på gården, där han stötte på sin lilla raggiga häst. Storken blev ganska förvånad att se hästen ute så här års, men lugnade sig strax, då han kom ihåg att dörren till stallet var sönder. Emellertid insåg Storken, att hästen kunde bli till ett bra skydd, så att inte haren skulle upptäcka honom i förtid. Han smög sig fram till hästen, lade sig på knä och stack ut bösspipan mellan hästens framben. Nu kom det viktigaste momentet, nämligen eldtuttningen. Efter ungefär en halv minut small skottet, men ofara — haren skuttade i väg. Ännu större blev hans förvåning, då han såg att hästen började ragla och föll. "Va!?" sade Storken, och började undersöka hästen lite närmare. "Va, blundar du din enögda jäkel!!!" skrek han, ty hästen var nämligen blind på ena ögat.

Ingenting stod att göra. Hästen låg stendöd på marken, och haren försvann in i småskogen. Nu började Storken inse, vad han hade gjort, men det var försent att ångra sig. Slutligen beslöt han sig för, att till den stupade hästens åminnelse avfyra ett skott som salut. Han gick in och började ladda framladdaren under svordomar och besvärjelser. Efter att ha laddat geväret, stegade han ut till den fallnes kropp, tog av sig mössan och läste med tårar i ögonen "Fader vår". "Så där-ja", sade Storken och tände krutet i fängpannan. Några se-

Mjölkkornas vinterutfodring.

Vid det här laget ha vi redan hunnit ett stycke in på en ny stallfoderperiod. Och det gäller för djurägarna att på allvar börja tänka, hur de skola ordna vinterutfodringen av korna, så att dessa lämna största möjliga ekonomiska utbyte för utfört arbete. Den första ransakningen, som härvidlag måste utföras, är, om den på gården befintliga hemmaproducerade fodermängden räcker till. Med de nu rådande mjölkpriserna, måste vid planläggningen av mjölkkornas vinterutfodring alltid räknas med, att denna till största delen skall bestå av bättre hemmaodlat foder. Härvid kan det flera gånger vara förståndigare att minska koantalet något, så att det tillgängliga hemmafodret räcker till en rikligare giva. Det är alltid bättre att hålla få kor, som utfodras väl än många, som erhålla svag utfodring.

Det foder, som korna erhålla, åtgår som underhållsfoder och dels som produktionsfoder. Utfodras korna dåligt, så åtgår största delen av fodret till underhåll och en mindre del användes endast till produktion. Detta medför, att det ekonomiska utbytet vid mjölkproduktionen blir mycket litet och kan i extrema fall bli förlustbringande. Fördensull gäller det för djurägaren att på hösten göra en beräkning över de på gården befintliga fodermedlen och i grova drag beräkna deras fodervärde. En sådan beräkning kan utföras så, att hö, halm, rotfrukter o. s. v., uppskattas i viktmängder och omräknas i foderenheter. Genom en sådan kalkyl erhålles en överblick av det tillgängliga fodrets näringsvärde på gården. Nästa steg blir att ställa upp foderstater för korna och räkna ut, om deras näringsbehov av foderenheter och äggvita kan fyllas med hemmaodlat eller om det behöver kompletteras genom inköp av äggviterika fodermedel såsom oljekakor och baljväxter.

De faktorer, vid vilka i första hand måste fästas avseende till vid ordnandet av vinterutfod-

ringen äro: mjölkpriset och kraftfoderpriset. Är det förra högt och det senare lågt, kan en större kraftfodergiva vara lönande. Att även besättningsproduktionsegenskaper i hög grad inverkar på möjligheterna att erhålla en lönsam avkastning är en självklar sak, då vi betänka vilken avgörande roll produktionens höjd spelar i fråga om dess lönsamhet. — En ko med hög produktionsförmåga lämnar mycket större ekonomiskt utbyte för erhållet

foder än en lågmjolkande ko och kan fördensull även utfodras intensivare.

Till de vanligaste fodermedlen ute i svenskbygden kan räknas: ängshö, starrhö, vårsädes-halm, gräsblandat klöverhö, potatis och rotfrukter.

Samtliga här ovan uppräknade fodermedel benämnas i fodermedelsläran med ett gemensamt namn för grovfoder. Granskas deras näringsvärde så framvisa de rätt stora olikheter. Sälunda åtgår det av.

ängshö 2—2,5 kg till en foderenhet med	105 g äggv.
starrhö 3 " " " "	90 g "
vårsädes-halm 4 " " " "	30 g "
gräsbl. klöverhö 2,2 kg till en fe.	115 g "
potatis 4 kg. tilf en fe. med	36 g "
rovor 12,5 kg " " " "	40 g "

Ovanstående siffror visa att det är ytterst vilseledande att endast bedöma fodrets värde efter dess mängd, utan att bedömningen alltid bör ske respektive fodermedels näringsvärde.

Här ovan angivna näringsvärden äro naturligtvis endast grova medeltal från vilka respektive fodermedel i hög grad kunna avvika. Orsaken till denna variation kan bero dels på fodermedlets botaniska sammansättning och dels på dess framställningssätt.

För bönderna ute i svenskbygden gäller det således att basera kornas utfodring huvudsakligen på dessa fodermedel. Användningen av inköpt kraft-

foder bör endast komma i fråga vid utfodringen av högmjolkande kor, för att fylla deras behov av äggvita i foderstaten.

Nedanstående foderstat är uppställd för en ko med en levande vikt på 400 kg (vilket torde motsvara kornas levande vikt i medeltal ute i svenskbygden) under olika tider av laktationsperioden.

Enligt professor Nils Hansson behöver en ko av ovan angivna levande vikt i underhållsfoder pr dag 2,9 foderenheter och 220 gram äggvita samt 0,36 foderenheter och minst 44 g smältbar äggvita pr varje kg producerad mjölk med en fett-halt på 3,75%.

Utfodrings tabell.

	Grupp I 0—4 kg mjölk kg	Grupp II 4—8 kg mjölk kg	Grupp III 8—12 kg mjölk kg	Grupp IV 12—16 kg mjölk kg
Ängshö	4	5	3	2,5
Starrhö	2	2	—	—
Gräsbl. klöverhö	—	—	4	7
Vårsädes-halm	4	3	2	—
Potatis	—	—	2	6
Rovor	7	12,5	12,5	12,5
Vårsäd	0,6	1,2	1,2	0,6
Vetekli	0,6	0,6	0,6	0,6
Oljekakor	—	—	0,3	0,6

I ovanstående foderstat äro korna uppdelade i fyra grupper. I första gruppen föras alla kor, som mjölka mindre än 4 kg, i 2 gruppen de kor, som

mjölka 4—8 kg, i 3-dje gruppen sådana kor, som mjölka 8—12 kg och i fjärde gruppen alla, som mjölka 12-16 kg pr dag.

Kornas näringsbehov är i:

I. gruppen	4,62 foderenheter	och	410 g smältbar äggvita.
II. "	5,60	"	484 g "
III. "	6,50	"	660 g "
IV. "	8,00	"	826 g "

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR

tillönskas vänner och bekanta av:

Anders Aspelin, Seskarö.
Hedvig Holmgren, Seskarö.
Linda o. August Bergman,

Roslep.

Elisabet o. Per Byström, Birkas.
Frida o. Anders Lindquist,

Tallinn.

Familjen Nilsson, Tallinn.

Manfred Nyman, Tallinn.

Elmar Nyman, Tallinn.

Dagmar Petterson, Tallinn.

Familjen Pöhl, Tallin.

Hjalmar Pöhl, Vormsö.

Viktor Pöhl, Birkas.

Alma Stenholm, Birkas.

Maria o. A. Samberg, Bysholm.

Gundel o. Andreas Stahl,

Tallinn,

Anton Vesterberg, Höbring.

Margot o. Mathias Westerblom.

Mjölkkornas...

Av ovanstående siffror framgår det att med stigande mjölk-mängd hos en ko stiger även äggvitebehovet pr foderenhet. Sålunda är äggvitebehovet i grupp I 90 g pr fe och i grupp IV redan 103 g pr fe.

Hos kor, som komma upp i en mjölmängd på 15—20 kg pr dag kan knappast mjölkproduktionen hållas uppe, utan att äggviterika-fodermedel användas. Behovet av inköpta äggviterika fodermedel kan visserligen minskas genom att använda ensilage, där sådant finnes, men det torde dock inte helt kunna undvaras av högtmjölkande kor.

Detta exempel visar oss i vilken riktning foderstaterna böra uppställas. Någon norm för samtliga enskilda gårdar kan det aldrig bli fråga om att uppställa här, ty vid foderstatens uppställning måste alltid tagas hänsyn till kraftfoder- och mjölkpris samt fodertillgången på gården. Fr. Isberg.

Skepparen...

kunder hade redan förflutit, då han märkte, att det kommit snö in i mynningen av gevärspipan. Han tog av sig vantens och började att rensa pipan, men pang och där flög kulan och tre av Storkens fingrar gjorde sällskap med denna. Efter några svordo-

Snöstormen.

En nyligen avliden dansk präst och författare berättade en gång vid ett möte följande vackra barndomsminne:

Mitt barndomshem låg i en avsides belägen trakt i Väst-Jylland, och vi hade ett gott stycke väg till kyrkan. Men varje söndagsmorgon hade mina föräldrar för sed att samla oss alla till morgonandakt, som de alltid inledde med Kingos psalm: "Nu rinder solen op i osterlide..."

Så hände det en vinter, då min fader en lördagsafton hade gått in till kyrkbyn i ett ärende, att det blev snöstorm. Vinden ökade alltmer i styrka, och då min fader skulle hem, vältrade snön ned i massor, och en våldsam storm rasade. Far kände dock vägen mycket väl, varför han menade, att han nog skulle hitta hem, och så gav han sig iväg på den smala vägen över markerna.

Han hade emellertid inte gått långt, förrän han blev snöblind. Nu förstod han också, att han gått vilse. Han visste inte var han befann sig och hade ingen aning om vilken riktning som var den rätta.

Men han måste fortsätta sin vandring. Han gick och gick den ena timmen efter den andra och blev till sist så förbi av trötthet och köld, att han inte tyckte sig förmå mera. —

I närheten av mitt hem låg en stuga, där ett äldre par bodde. De hade, innan de denna kväll gingo till vila, ställt ett fönster på glänt. Men när det frampå natten började storma, rycktes fönsterhaken av och fönstret slog igen med en

mar rusade han in i köket, sprang fram till bordet och stoppade den sårade handen i ett fat, där han trodde att det fanns vatten, för att lindra smärtorna.

"Aaaajj! AOOO! OUU!! OO!! OH!!!"

Han hade inte stoppat handen i vatten, utan i den salta sil-laken, som gumman hade lagat färdig till middagen.

"Kärring! Aaa!! OH!!" ropade Storken, men käringen hans hade gått på ett bönemöte, ty det var just en stor väckelse i bygden.

Egil Berggren.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red.

A. Stahl.

E. Nyman.

Rüütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes	Utlandet
1 år Ekr 2:—	1 år Ekr. 4:—
1/2 " " 1:—	1/2 " " 2:—

skräll, varvid en ruta gick i stycken.

I samma stund kom min fader gående förbi utan att ana, var han befann sig. Plötsligt såg han litet åt sidan ett ljus lysa genom mörkret. Han följde ljusskenet och kom in i den lilla stugan, och den gamle mannen följde honom hem.

Hemma blev det en stor glädje, då ytterdörren slogs upp och min mor hörde far stampa av sig snön ute i förstugan. Hon hade vid tiotiden lagt oss barn till sängs, men själv hade hon stannat uppe för att vänta på far. Hennes ängslan hade stegrats allteftersom timmarna gingo, utan att han kom.

Nästa morgon — en söndagsmorgon — hade far emellertid tagit igen sig så mycket, att han kunde stiga upp. Och vi samlades som vanligt till morgonandakt. Där ute hade vädret nu blivit vackert. Vinden hade lagt sig, och solen sken in genom fönsterrutorna. Ännu hade den dock endast hunnit tina bort några små fläckar av isen på rutorna. Söndagsklädda satte vi barn oss på fönsterbänken vid det långa bordet.

Det var en underlig stämning över det hela. Nattens händelse låg bakom och gjorde sig påmind.

Så började vi som vanligt vår andakt med: "Nu rinder solen op i osterlide..." Men då vi kommo till den tredje versen, tog mor fars hand och tryckte den hårt, medan vi sjöngo:

Han har i denne nat med engleskare mit hus og hjem omsat, at ingen fare har mig og mine ramt i nogen maade; fra dødens morke sti og sjælevaade.